

РЕЦЕНЗІЇ. ОГЛЯДИ. АНОТАЦІЇ.

Сергій Дзюба

●

КОЛИ НЕМА ЗАЗОРУ МІЖ СЛОВОМ І СЕРЦЕМ

Ігор Павлюк. Бунт свяченої води: Лірика, драматизовані поеми. -
Л.: Сполом, 2004. - 280 с.

*Осіній цвіт в зіницях журавлів.
І ми, і ми - розхристані й невічні.
Не треба слів...
О як не треба слів!
Старенькі зорі дуже чоловічні.*

*...І я також, надлюблений і твій,
Циганським степом вишито хрещений.
Ми молилась.
Ми губимось в траві.
А ти в мені ховаєшся від мене.*

*...Танцюй же долю, дівчинко, дзвени.
З таким волоссям, станом, самотою.
Як хоч - вини, як хочеш - обмани...
Малюй гріхи свяченою водою.*

Це - Ігор Павлюк, поет із ласки Божої. Бо його можна цитувати безконечно, насолоджуючись чарами таких живих, пружних, красивих і людських віршів. Він заворожує, бо пише, як дихає. У ньому справді є щось від Окуджави. Він - наївний і мудрий водночас. І це зворушує.

Кажуть, що вірші треба писати до тридцяти, коли ти сповнений романтики та юнацького максималізму. Коли поезії легко народжуються самі і будять тебе вранці - так, що залишається тільки знайти ручку і аркуш паперу.

А потім настає час, коли віршам наче пороблено і жодними надзусиллями їх не викличеш. Бо життя - насправді зовсім не таке, яким ти його уявляв у свої сімнадцять. Адже люди нерідко мало чим відрізняються від гієн та шакалів...

Проте Ігореві Павлюку якимсь неймовірним чином вдалося зберегти в душі оту кришталеву дитинність. Він і зараз живе віршами. І жоден бруд до нього не липне. Приятелі називають його великою дитиною. І це - правда. Бо Павлюка не можна передбачити. Він - абсолютно нелогічний, непрактичний. Зате Поет:

*Синій весняний ліс.
Плачуть русалки в листі.*

*Той, хто до себе доріс,
Перед Всевишнім чистий.
...Брила.
На ній трава,
Ніжна, як лезо бритви...*

*Той, хто до ласки доріс,
Доріс і до битви.*

Влітку, 23 червня, я з сумом прочитав у «Літ. Україні» добірку «Противні строфи» колись цікавого Івана Драча. Як на мене, політика повністю витравила з нього поета. Це - очевидно. Але у Драча, звісно, вистачає «адвокатів», готових чорне називати білим, а бездарно заримовані агітки - турботою про долю народу. Звичайно, про народ піклуватися треба, зокрема, і в нашій поки що вельми трагікомічній Верховній Раді. Хто ж заперечує?! Тільки який стосунок усе це має до поезії?

Якщо вже писати про народ, то так, як Павло Вольвач. Або Ігор Павлюк - про прихід Христа:

*Владу «ругають» земну й небесну.
Натовп стиснувся в кулак і затих.
Христа по спині поплескали ніжно, чесно,
Питаючи - за тих він, а чи за тих...*

*А він, хто втопився від революцій,
Підкинув суху галузку в старий вогонь
І запитав, як колись Варраву:
Як вони зветься?
Бо він був столяр.
І цвяхи цвіли
Із його
Долонь.*

Ігор Павлюк глибинно та якимось дуже по-українськи вміє писати і про народ, і про кохання до жінки, і про мистецтво:

*Мій віриш із вір.
Мій віриш - душевний звір.
Він любить ласку.
Він - Дніпро і кручі...
І навіть, як лягає на папір, -
Його підпалиш, але не приручиш.*

Думаю, у цьому невеликому відгуку про творчість майбутнього класика не зайвою буде й децима біографічних відомостей про нього. Народився Ігор у селі Ужова Рожищенського району на Волині 1 січня 1967 року. Навчався у Ленінградському вищому військовому інженерному училищі. Будував дорогу через забайкальську тайгу. Після повернення додому працював кореспондентом Ківерцівської районної газети. 1992 року закінчив із відзнакою факультет журналістики Львівського державного університету ім. Івана Франка. Працював на радіо, у релігійній пресі, науковим співробітником Науково-дослідного центру періодики НАН України у Львові, викладачем Львівського національного університету ім. Івана Франка.

У 1996-у захистив кандидатську дисертацію в Інституті журналістики Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. У 1999 - 2000 роках був у творчому відрядженні в США. Автор багатьох книг: лірики - «Острови юності» (1990), «Нетутешній вітер» (1993), «Голос денного Місяця» (1994), «Скляна корчма» (1995), «Алергія на вічність» (1999), «Стихія» (2002), «Чоловіче ворожіння» (2002), «Ангельською (чи) англійською?» (2004), «Магма» (2005); прози - «Біографія дерева племені поетів» (2003); монографій. Окремі твори перекладені за кордоном.

Ігор Павлюк - лауреат міжнародних та всеукраїнських премій: ім. Григорія Сковороди, ім. Василя Симоненка, ім. Бориса Нечерди, «Тріумф».

Зараз він мешкає в Києві, працює старшим науковим співробітником Інституту літератури Національної академії наук України.

Ігор Павлюк - член Національної спілки письменників України та Чернігівського інтелектуального центру. Він не раз друкувався у чернігівських часописах. А його повість «Свято відпускання пtiць на волю» і вірш «Скіф» побачили світ у збірнику детективів та фантастики «Друже мій, кате» (серія «СКІФ», випуск третій), після чого він став лауреатом нашого обласного конкурсу «Краща книга року».

Ігор Павлюк добре знає творчість чернігівських письменників. Читає наші журнали «Літературний Чернігів» та «Сіверянський літопис». І листується з літераторами, які живуть на Придесні. Причому кожен його лист - це також письменницький витвір. І в усіх листах є рядки з його віршів:

*Придумано вітер.
Придумано води і зорі.
Слізьми намальовано
Щастя на людській щоці.
Тому - по краплині,
Солоне тому і прозоре.
І русло тому воно має
На лівій руці.*

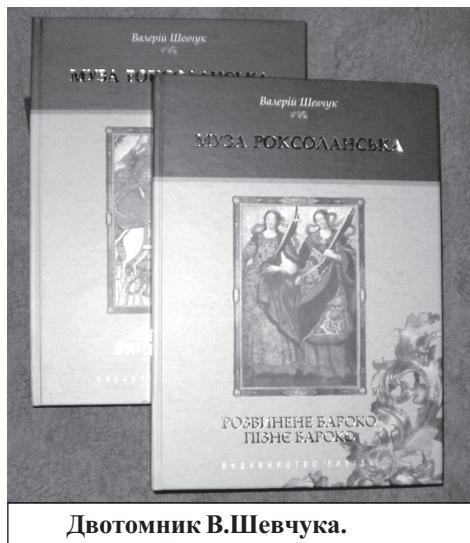
«Ігор Павлюк - поет, у якого нема зазору між словом і серцем», - так відгукнувся про творчість свого колеги Микола Вінграновський. І, безперечно, мав рацію!

Сергій Павленко

●

ПОВЕРНУТА І ВІДКРИТА МУЗА РОКСОЛАНСЬКА

В Україні, як не прикро, є доктори наук, які не спромоглися оприлюднити свої наукові студії у жодній власній книжці. І є невтомний шукач істини у глибинах минулого Валерій Шевчук, який недавно порадував своєю титанічною дослідницькою працею «Муза Роксоланська» (видавництво «Либідь»), яка без перебільшення тягне на десяток і більше докторських дисертацій. Дослідник навіть наважився зануритися у важку, малодоступну добу XVI - XVIII століть, знайшов у тих давніх роках зразки поетичної, літописної, ораторської творчості, причому більшість з них переклав з польської, латинської сучасною українською мовою. Навіть обсяг цього видання вражає. Перший том «Ренесанс. Ранне бароко» займає 400 сторінок, другий том «Розвинене бароко. Пізне бароко» сягає аж 728 сторінок!

Зрозуміло, не тільки у них суть. Головне, що автор глянув на явища української літератури, історії XVI - XVIII століть, маючи у своєму розпорядженні великий малодосліджений матеріал творчих потуг представників старої України. В.Шевчук дав глибокий аналіз їхньому баченню універсальної картини світу, анімалістично-алегоричним образним уподобанням, поетиці літописної традиції. Дослідницька студія

розглядає вітчизняні поетики та риторики як теоретичну базу літературного бароко. Автор прискіпливо досліджує умови, шляхи формування виражальних засобів письменників-мислителів того часу. Він доводить, переконує, що складна барокова поетика їх творів лише при поверховому баченні уявляється як схоластична. Насправді - староукраїнські літератори у душі уподобань доби шукали відповіді на животрепетні проблеми часу. І тут велика заслуга В.Шевчука, який вперше, якщо можна так сказати, масштабно розшифрував символи, образи пам'яток літературної спадщини середньовічної України, зіставив їх значення, натяки, ідеї з віяннями, прагненнями, реаліями тогочасного життя.

У контексті його великої студії навіть твори знаних імен прочитані по-новому, з урахуванням барокового стилю доби. Загалом «Муза Роксоланська» - своєрідна енциклопедія діячів українського бароко. Чудово виписаний портрет Лазаря Барановича: « ... Треба віддати йому належне: в циклі поезій на тему руїни він з'явив стільки гарячої любові до рідної землі, скільки болю за розруху її та біди, що не можна не побачити - ось воно, справжнє обличчя цієї складної людини, а не ті маски, які не раз доводилося йому вдягати як людині суціль. Міг улягати, як це вже говорилося, перед російськими царями й у поезії, що чинилося, можна гадати, з конкретно практичною чи й шкурницькою метою, але коли мислив про долю рідної землі, то його серце по-справжньому обливалося кров'ю. Саме тут він створює ряд неперевершених шедеврів».

Двотомник В.Шевчука має цінність не тільки для загалу, літературознавців, а й для історичної науки. Адже досліджуваний комплекс пам'яток дає солідну доповнюючу картину для вивчення подій, життя середньовічної України, способу мислення тодішньої еліти.

